Lietas Nr. C37073213
Lietas arhīva Nr. C-0732-13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Tukumā, 2013.gada 5.novembrī

Tukuma rajona tiesa

tiesnese A.Vancāne

rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Tiesa k o n s t a t ē j a:

Prasītāja pers.A 2013.gada 6.jūnijā iesniedza maza apmēra prasību, kurā, pamatojoties uz Civillikuma (saīsināti CL) 179.pantu, lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. B/ uzturlīdzekļus bērnu /pers. C/ un /pers. D/ uzturam Ls 70,00 mēnesī katram bērnam.

Prasības pieteikumā norādīts, ka laulībā puses nav sastāvējušas. Atbildētājs ir bērnu tēvs, bērni ir prasītājas aprūpē un uzraudzībā. Atbildētājs nerūpējās par bērniem un nedod līdzekļus bērnu uzturam, vai arī materiālā palīdzība ir ļoti niecīga vai neregulāra.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.pantu.

Prasītāja nav lūgusi uzklausīšanu tiesas sēdē.

Rakstveida paskaidrojumus par prasību atbildētājs tiesai nav sniedzis.

Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21}panta noteikumiem, 2013.gada 7.jūnijā prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa ierakstītā vēstulē nosūtīti uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietas adresi ar lūgumu 30 dienu laikā no prasības pieteikuma saņemšanas dienas iesniegt Tukuma rajona tiesā rakstveida paskaidrojumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56. panta nosacījumiem, tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu.

Bet saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta pirmās daļas 3. punkta nosacījumiem, ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56.panta noteiktajā kārtībā, izņemot tā devītajā daļā paredzēto gadījumu, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti, septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrās daļas noteikumiem, paskaidrojuma nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai. Pie minētiem apstākļiem, tiesnesis atzīst, ka atbildētājam par prasību ir paziņots pienācīgā veidā, un lieta izskatāma rakstveida procesā.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu, pusēm izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kā arī izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim.

Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesei.

Pārbaudījusi un novērtējusi rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

No lietas materiālos esošām dzimšanas apliecību kopijām redzams, ka/datums/dzimis /pers. C/, bet/datums//pers. D/, kuru vecāki ir /pers. B/ un pers.A(lietas 7.,8. lapa).

Bērni dzīvo kopā ar prasītāju, kura realizē bērnu aprūpi un uzraudzību, tas ir, nodrošina bērniem uzturu, aprūpi, attīstību, audzināšanu un bērnu individuālās intereses. Lietā nav strīda par to, ka atbilstoši Civillikuma 178.[1] panta nosacījumiem ikdienas aizgādību īsteno bērnu māte – prasītāja, par labu kurai arī piedzenami uzturlīdzekļi.

Civillikuma 179.pants nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Līdz ar to likums nosaka arī tēva, kurš nedzīvo kopā ar bērnu, pienākumu uzturēt šo bērnu.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Tiesa atzīst, ka atbildētājam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir jāpiedalās bērnu uzturēšanā. Atbildētāja pienākums ir nodrošināt sevi ar pastāvīgiem ienākumiem, kas ļautu pildīt likumā noteiktos vecāku pienākumus.

CPL 97.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Civillikuma 1. pants nosaka, ka pienākumi ir pildāmi pēc labas ticības. Starp pusēm pastāv strīds par bērna uzturēšanai nepieciešamo līdzekļu apmēru, tāpēc uzturlīdzekļi piedzenami ar tiesas spriedumu.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība. Šā likuma 10.pants nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību, katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Dēlu pers.Cun /pers. D/ uztura izdevumu segšanai prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja līdzekļus Ls 70 apmērā katram bērnam ik mēnesi, pamatojot to ar prasības pieteikumā norādīto, ka /pers. C/ apmeklē skolu, bet /pers. D/ bērnudārzu, nenorādot cik līdzekļu ģimenes uzturēšanai mēnesī kopā nepieciešami.

Tiesa atzīst, ka šis apstāklis pats par sevi nevar būt par pamatu uzturlīdzekļu piedziņai prasītājas norādītajā apmērā. Nosakot no atbildētāja piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesa vadās no Civillikuma 179.panta pirmās daļas, kurā noteikts, ka piedzenamo uzturlīdzekļu apmēram jābūt samērojamam ar atbildētāja spējām un mantas stāvokli nevis ar prasītājas izdevumiem.

Civillikuma 179.panta piektā daļa, kurā ir noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļi piedzenami valstī noteiktajam minimālā uzturlīdzekļu apmēram, ņemot vērā bērna vecumu.

Kā izriet no lietas materiāliem atbildētājs materiāli nenodrošina savu bērnu uzturēšanu. Tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļu apmērs nosakāms atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērniem" prasībām.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus katram bērnam līdz 7 gadu vecumam – 25 % no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša algas, savukārt no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša algas. 2010.gada 30.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1096 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punkts nosaka, ka minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 200 latu.

No lietas materiālos esošās dzimšanas apliecības konstatējams, ka lietas izskatīšanas laikā /pers. C/ ir 6 gadi. Līdz ar to minimālais uzturlīdzekļu apmērs nedrīkst būt zemāks par 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas atbilst Ls 50.

No lietas materiālos esošās dzimšanas apliecības konstatējams, ka lietas izskatīšanas laikā /pers. D ir 10 gadi. Līdz ar to minimālais uzturlīdzekļu apmērs nedrīkst būt zemāks par 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas atbilst Ls 60.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā lietā ir pamats ņemt vērā un piemērot CL 179.pantā norādīto, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājai jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Konkrētajā gadījumā uzturlīdzekļu apmērs valstī noteiktā minimālā apmērā pēc tiesas ieskata ir minimāla summa, kas nepieciešama bērna izglītošanai un iztikai.

Tā kā vecāki paši nav spējuši savstarpēji vienoties par savu bērnu uzturēšanas izdevumiem, uzturlīdzekļu apmērs jānosaka tiesai pēc sava ieskata, taisnības apziņas, atbilstoši likuma prasībām un vispārīgiem tiesību principiem, novērtējot gan bērna vajadzības, bērna mātes un atbildētāja spējas un mantas stāvokli.

Tiesa uzskata, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami strīda izšķiršanai, tāpēc tiesa atzīst, ka prasība apmierināma daļēji, uzturlīdzekļi piedzenami valstī noteiktā minimālā apmērā, ņemot vērā bērnu vecumu.

Ar lietā esošo VSAA 2013.gada 12.jūnija izziņu pierādīts, ka atbildētājs algotu darbu nestrādā, jo sociālās apdrošināšanas iemaksas nav reģistrētas (lietas 18.lapa). Tiesas rīcībā nav apstiprinošu pierādījumu tam, ka prasītājai pieder nekustami īpašumi un vērtīga kustama manta.

Prasītāja strādā AS /darba vieta/ par /amats/, pelna pēc nodokļu nomaksas vidēji Ls 150,00 mēnesī (lietas 13.lapa). Tiesas rīcībā nav apstiprinošu pierādījumu tam, ka atbildētājai pieder nekustami īpašumi un vērtīga kustama manta.

Izvērtējot abu pušu mantisko stāvokli, tiesa uzskata, ka no atbildētāja piedzenami uzturlīdzekļi valstī noteiktajā minimālajā apmērā.

Tiesa atzīst, ka jāvērtē, gan bērna vajadzības, gan tēva iespējas maksāt prasītājas pieprasītos uzturlīdzekļu maksājumus un arī bērna mātes ienākumi.

Novērtējot atbildētāja iespējas maksāt bērnu uzturam prasītājas pieprasītos uzturlīdzekļus Ls 140,00 mēnesī, katram bērnam Ls 70,00, tiesa atzīst, ka šāda iespēja atbildētājam nav, jo nav pierādīts atbildētāja mantas stāvoklis un spēja maksāt uzturlīdzekļus prasītajā apmērā.

Tiesa atzīst, ka atbildētājam jānodrošina savam bērnam vismaz valstī noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kāds, saskaņā ar Ministru Kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, pašlaik ir maksājams pat nestrādājošai personai, bezdarbniekam.

Tiesa atzīst, ka tēva pienākums ir piedalīties bērnu uzturēšanā, maksājot /pers. C/ Ls 60, bet /pers. D/ Ls 50 mēnesī.

Civillikuma 179.panta piektā daļa paredz, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets. Šis apmērs noteikts ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 37, kuros minimālais maksājamais uzturlīdzekļu apmērs noteikts procentos no minimālās darba algas valstī. No /pers. B/ piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs nedrīkst būt mazāks par Latvijas Republikas Ministru Kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam, kas minimālās darba algas izmaiņu gadījumā bērnam garantētu vismaz minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr. SKC-556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Līdz ar to tiesa uzskata, ka ar tiesas spriedumu uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma sākuma brīdi var noteikt prasības celšanas brīdi.

Tiesības saņemt uzturlīdzekļus prasītājai radušās ar pieteikuma iesniegšanas dienu, kad prasītāja vērsās tiesā ar likumu nodrošināto tiesību saņemt uzturlīdzekļus bērnu uzturam, tāpēc uzturlīdzekļi piedzenami no 2013.gada 6.jūnija.

Uzturlīdzekļu piedziņa ar tiesas spriedumu neliedz atbildētājam sprieduma izpildes laikā pierādīt iepriekš samaksāto uzturlīdzekļu apmēru, atskaitot to no piespriestās summas**.**

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētāja.

Atbilstoši CPL 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Līdz ar to valsts nodeva tiek aprēķināta no prasības summas Ls 110x12 mēneši = Ls 1320. Tādējādi, no atbildētāja atbilstoši CPL 34.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu piedzenama valsts nodeva Ls 198 (Ls 1320 x 15%, bet ne mazāk par Ls 50). No atbildētāja piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādi un izsniegšanu pusēm Ls 5,67 (lietas 2.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204^{1}.pantu spriedums izpildāms labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Ievērojot Civilprocesa likuma 250.^{27}·pantu, Tiesa

n o s p r i e d a:

Prasību apmierināt.

Piedzīt n o /pers. B/, /personas kods/, par labu pers.A, personas kods personas kods, uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, /personas kods/, uzturam ik mēnesi līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās

mēneša darba algas , bet no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecumam ik mēnesi 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2013.gada 6.jūnija līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no pers.B, /personas kods/, par labu /pers. A/, /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, /personas kods/, uzturam ik mēnesi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2013.gada 6.jūnija līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no pers.B, /personas kods/ , par labu valstij tiesas izdevumus, kas saistīti ar valsts nodevas par uzturlīdzekļu piedziņu Ls 198,00un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,67.

Noteikt /pers. B/ termiņu labprātīgai sprieduma izpildei, tiesas izdevumu samaksai, 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās likumīgā spēkā.

Valsts nodeva Ls 198,00 (viens simts deviņdesmit astoņi lati) **iemaksājama**: saņēmējs: saņēmējs: Valsts kase, NMR90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja banka – Latvijas Banka kods TRELLV22, mērķis – valsts nodeva tiesu iestādē.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami Ls 5,67 (pieci lati un 67 santīmi) iemaksājami: saņēmējs-Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b NMR 90001672316, konta Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis-ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi. *Maksājumus apliecinoši dokumenti sprieduma labprātīgas izpildes termiņā iesniedzami Tukuma rajona tiesas kancelejā, pretējā gadījumā tiesa nodos spriedumu par tiesas izdevumu piedziņu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.*

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2013.gada 5.novembra Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam kasācijas kārtībā.

Tiesnese A.Vancāne